

Списък на наименованията на всички неправителствени организации (ЮЛНЦ), които са участвали при разработването и обсъждането на проекта на „Национална стратегия за детето 2019-2030г.“

1. Национално сдружение на общините в Р България;
2. Национална мрежа за децата;
3. Фондация „Конкордия“;
4. Фондация „Бащи за отговорно родителство“;
5. Център за приобщаващо образование;
6. Фондация „За нашите деца“;
7. Фондация „Асист“;
8. Конфедерация за защита правата на децата;
9. Народно читалище „Делиорман 2014 г.“;
10. Фондация „Надежда за домовете“;
11. Националната Асоциация на ресурсните учители;
12. Асоциация „Родители“;
13. Фондация „Сийдър“;
14. Синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“;
15. Синдикат на българските учители към КНСБ;
16. Съюза на работодателите в системата на народната просвета в България;
17. Сдружението на директорите в системата на образованието в Република България;
18. Дружество на Психолозите в Република България;
19. Българска Асоциация на социалните работници;
20. Международна социална служба България;
21. Фондация „Лумос“;
22. Сдружение „Дете и пространство“;
23. Българска педиатрична асоциация;
24. „Институт по социални дейности и практики“;
25. Фондация „Лале“;
26. Аутизъм Днес;
27. Асоциация за детско развитие „чл.24“;
28. УНИЦЕФ;
29. ВКБООН.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

ПРОТОКОЛИ

от проведени заседания на междуведомствената работна група към Националния съвет за закрила на детето и от проведените консултативни срещи за създаването на проект на Националната стратегия за детето 2009-2030 г..

1. Протокол от заседание на работна група за изготвянето на нов стратегически документ от 18.07.2018 г.;
2. Протокол от заседание на работна група за изготвянето на нов стратегически документ от 03.07.2018 г.;
3. Протокол от заседание на работна група за изготвянето на нов стратегически документ от 24.07.2018 г.;
4. Протокол от заседание на работна група за изготвянето на нов стратегически документ от 26.10.2018 г.;
5. Протокол от проведена консултация от 02.08.2018 г.;
6. Протокол от проведена консултация от 02.08.2018 г.;
7. Протокол от проведена консултация от 23.08.2018 г.;
8. Национална консултативна среща от 01.10.2018 г. в гр. Пловдив.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО
ЗАСЕДАНИЕ НА РАБОТНАТА ГРУПА ЗА ИЗГОТВЯНЕТО НА НОВ
СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТ

18 юли 2018 г. зала 5, Министерство на труда и социалната политика

Участват: Е Л ДАЗД
Р Н ДППДСРК, ДАЗД
К Н
И К ДАЗД
М Д МЗСК
М А ПСПИ
М Г Фондация АСИСТ
Е Н НМД
С Д НМД
Д К А В МТСП
Е А УНИЦЕФ
В К Фондация „За нашите деца“
А С Конфедерция за защита правата на децата

Л :Приветствие към участниците. Тя представи проведените до момента консултации във връзка с изработването на новия стратегически документ-

Б П
Л Л и
Д С Проведени са също така консултации с В , с Пловдивски и Шуменски университети. По време на тези консултации е била формулирана обща идея за изработването на един визионерски документ, който да задава посоката на развитие на бъдещите граждани на РБългария. Основните принципи, на които ще стъпи този документ, са: права, ценности, развитие. Други основополагащи принципи са: успехът и щастието на всяко дете на България. Л информира участниците в работната група, че доц. А Г ще представи международен документ, свързан с постиженията и успехите на децата. Като друг резултат от консултациите

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

представи идеята за създаване на пътна карта или план за изпълнение на стратегическия документ за три годишен период, както и възможността да се прави ежегоден анализ на изпълнението на стратегическия документ. Беше поставен срок за оформяне на работен вариант на стратегическия документ - края на 2018г. Националната програма за закрила на детето за 2019г. следва да бъде изработена на базата на новия документ. Новата Национална програма за закрила на детето трябва да бъде работещ документ. Основните тематични приоритети, които следва да залегнат в новия документ са следните: подкрепа на семейството; ранно детско развитие; образование на децата-гражданско и социо-културно образование и развитие; детско участие; сигурна среда-ненасилие, сигурност в дигиталната ера и др. Л. помоли участниците в групата да изпълнят със съдържание областта на новия стратегически документ от своята компетенция.

Беше договорено да се проведе нова среща на малката работна група на 24 юли 2018г.

Л. посочи, че при изработването на документа следва да се стъпи на много анализи, както и да се попитат децата. Г. ще изработи и представи три анкети, които са съобразени с възрастта на децата. Тези анкети следва да бъдат изработени до края на месец септември.

Участниците започнаха дискусия, в която представителите на НМД и предложиха формулирането на пътна карта за етапите по изработването на новия стратегически документ. Л. информира участниците, че крайният срок за изработване на документа е 31 март 2019г.

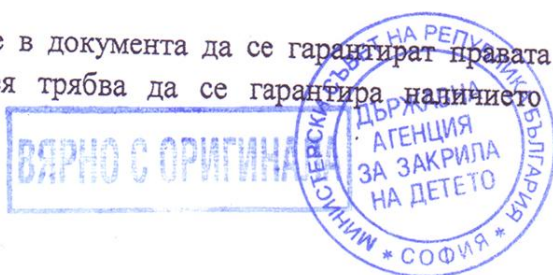
Е. А. постави въпроса за наличието на подходящи и достатъчни данни за анализ и изработване на документа, както и за начина разписване на очакваните резултати от прилагането на документа.

А. С. изрази задоволството на КЗПД, че са проведени предварителни консултации за изработването на новия стратегически документ. Според нея в посочените приоритетни области липсва темата живот и здраве на децата. Тя предложи да се засили капацитета на ДАЗД да въздейства върху държавните институции при случаи на риск за дете.

С. Д. заяви, че на този етап не е продуктивно да се обсъждат приоритети на новия стратегически документ.

Е. К. посочи, че одобрява цялостната визия и рамка на документа. Предложи срокът на действие на документа да бъде 2030г. Според нея този нов стратегически документ следва да е водещ, а останалите стратегически документи, свързани с него, да следват неговите приоритети. Новият документ следва да бъде консултиран. Според нея документът може да бъде готов до месец октомври или ноември.

Е. А. посочи, че е добре в документа да се гарантират правата на всички уязвими групи деца. Според нея трябва да се гарантира наличието на

политическа воля за създаването и устойчивото прилагане на документа. Според нея документът следва да бъде приет от Народното събрание.

Г посочи, че следва да бъдат разгледани чуждестранни стратегически документи за детето, да се почерпи експертиза. Той изрази своите резерви относно въвеждането на патриотично образование като приоритет в новия документ.

Р Н: предложи да се формулира реалистичен подход при изработването на графика за написване на стратегията. Това следва да бъде стратегия за всяко дете, която да гарантира висшия интерес на детето. Трябва да се прецизира терминологията и приоритетните области на новия документ. Този документ следва да бъде изработен по начин, който да включи или предвиди всички проблеми, които ще се развият във времето и касаещи децата.

С Д: предложи да се определят сроковете за конкретните стъпки по разписването на документа, както и да се формулира единна рамка за провеждане на консултациите, свързани с този документ.

В К: предложи предварителният график да бъде изпратен преди 24 юли.

Р: Н: представи предложение за приоритетните участници в консултациите по документа. Това са: членовете на НСЗД, Консултативния съвет към Председателя на ДАЗД, организации, които не участват в НСЗД; медии-обществени, частни, журналистически организации, регионални медии, социални медии; НПО сектора; университети изследователски центрове; детски и младежки обединения; Народно събрание, политически групи. Н каза, че на участниците в групата ще бъдат изпратени следните документи: списък референтни документи, списъкът с приоритетните групи за консултации, изследването на Г, както и презентацията на УНИЦЕФ „Гласът на децата“.

Е А: предложи процеса по изработването на документа да протича координирано. Тя постави също така въпроса начина на провеждане на консултациите, като според нея това следва да се прави с оглед недопускане на липсата на един или друг приоритет, свързан с децата. Следва също така да се направи връзка и с други документи, свързани с политиката за детето. Според нея би било удачно да се изработи конкретен документ с ангажиментите на държавата, които тя е поела в областта на грижата за детето.

ВЕРНО С ОРИГИНАЛА

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО
ЗАСЕДАНИЕ НА РАБОТНАТА ГРУПА ЗА ИЗГОТВЯНЕТО НА НОВ
СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТ

03 юли 2018 г. зала 5, Министерство на труда и социалната политика

Участват: Е Л ДАЗД
Р а Н , - ДППДСРК, ДАЗД
И Х , ДАЗД
М Д , МЗСК
Ю З , МЗСК, ДАЗД
Р И , МВНР
М Г , Фондация АСИСТ
Е Н , НМД
М М -НОИ
Г Д , ММС
Е Й , НСИ
Д П МВР
В Д , И Н Надежда и домове за децата
Н а Б , С а Т а , НЦН
В В , НСОРБ
М М НКБТХ
Д К , А Г В , МТСП
Е А , УНИЦЕФ
Р Б , МК
М Ц , ЦКБПМН
Д Ф , АСП
М Г , МП

„МОН

Фондация „За нашите деца“

„МЗ

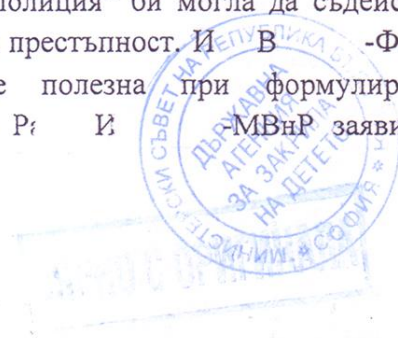
Конфедерция за защита правата на децата

Фондация „Конкордия България“

Л. за: Приветствие към участниците. Подчерта необходимостта от изработването на дългосрочен и работещ документ, тъй като проблемите са много. Изтъкна, че в България има около 420 стратегически документа, които следва да работят в синергия. Очаква групата да създаде документ с конкретни срокове, ефективен, дългосрочен. Следва да бъде създадена работеща политика. Препоръча да бъде дефиниран период на действие на стратегическия документ, както и да бъде избрано име, методи на работа, да бъдат включени реални съвместими индикатори. При изработването на документа е добре да се съгласува подхода с Препоръките на Комитета на ООН по правата на детето, както и да се ползва експертизата на международни изследователски центрове. Подчерта, че при изработването на документа не може да отделяме политиките за детето от тези за семейството, тъй като това са новите препоръки и изводи и от НСЗД, и от международните органи по закрила на детето. Документът следва да бъде практически и реално изпълним. За изработването следва да се състави график, да се установи начин на комуникация. Беше подчертано, че за цялостния процес по изработка на новия стратегически документ ще отговаря Р. Н. За по-ефективната и оперативна работа по документа биха могли да се формират и подгрупи, които да акцентират върху различни аспекти на процеса. Съгласно съществуващите изисквания при изработването на стратегически документи трябва да се направи предварителна оценка на въздействието, както и да се проведе консултация с всички заинтересовани страни.

Беше представена законодателна рамка за Стратегия -РМС № 221 от 12.04.2018 г. е приета Националната програма за закрила на детето. Бяха представени и мерките, свързани с изработването на Стратегия-126,127. Беше цитиран и чл.1 от Закона за закрила на детето. Беше подчертано, че към ДАЗД съществува Консултативен съвет от експерти по закрила на детето, работната група по изработването на новия стратегически документ може да ползва експертизата му.

Л. предложи участниците в заседанието да се представят и да представят своята експертиза в областта. Е. Й. заяви, че институтът може да предостави статистическа информация. Н. Б. от Националният център по наркомании заяви, че може да бъде полезен при превенция на наркоманиите при децата. Д. Ц. - ГД „Национална полиция“ би могла да съдейства при формулиране на мерки за превенция на детската престъпност. И. В. -Фондация „Конкордия България“ би могла да бъде полезна при формулиране на политики, свързани с ранното детско развитие. Р. И. -МВНР заяви своята

готовност да съдейства при сътрудничеството с международни организации и по-специално с УНИЦЕФ, както и да следи за съответствие с международните документи в областта на правата на децата. Е. Н. от НМД предложи своето и на членовете на НМД(над 150 неправителствени организации) съдействие при съгласуване на изработения документ. Е. К. от Фондация „За нашите деца“ предложи съдействие по политиките за ранно детско развитие. Г. от Фондация „Асист“ предложи своята експертиза, свързана с когнитивното развитие и психологията при децата. Е. В. -МОН предложи своето съдействие в процеса на изготвяне на стратегическия документ и своята експертиза в областта на политиките за деца със СОП. М. М. -НКБТХ предложи своето съдействие за изработване на стандарти за превенция на трафика на деца. Р. Б. -МК поясни, че би могла да съдейства в изработването на мерки за закрила на надарени деца. М. Г. -МП представи приоритетите в работата на Министерството, свързани с детското правосъдие и по-специално промените в НК, както и редовните обучения на съдии за работа с деца. В. В. -НСОРБ подчерта своята готовност да подпомага прилагането на новия стратегически документ на местно ниво. Е. А. -УНИЦЕФ заяви, че те биха могли да съдействат за предоставянето на различни документи, да провеждат консултации, както и за инициране на идеи от децата-членове на неговите структури. Тя призова за създаване на документ с добра, работеща рамка. М. Ц. - ЦКБППМН подчерта, че местните комисии биха могли да съдействат за гарантиране достоен живот на децата. След това Л. представи накратко и себе си-висококвалифициран експерт с дългогодишен опит в образователната сфера. Притежава магистърски степени по педагогика и социология от Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Доктор е по управление на образованието от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Притежава допълнителна професионална квалификация по психология и специализирана подготовка за заемане на длъжността „Педагогически съветник“. Л. е експерт-обучител на педагогически специалисти за превенция на училищното насилие, агресията и други негативни прояви по проект „Не на насилието“, както и инспектор по проект „Усъвършенстване на системата за инспектиране на образованието“.

Р. Н. заяви, че много от хората на днешното заседание участват и в работата на Консултативния съвет към Председателя на ДАЗД, което би било полезно в процеса на работа по новия стратегически документ. Междувременно ще се работи по стратегия за ранно детско развитие, би било добре двата документа да се синхронизират. Припомни на участниците обсъжданията в НСЗД за новия стратегически документ, както и препоръките на Комитета за правата на детето на ООН за стратегията. Изтъкна, че следва да се въведе оценка на въздействието на всички стратегически документи за детето. Предложи да се уточни метода на работа в работната група и предложи това да става по електронен път с цел по-добра оперативност. Предложи да се обсъди от участниците какви са техните очаквания за документа.

Представителят на Асоциация „чл.24“ призова за сътрудничество от страна на съдебната власт и МВР.

Представителят на УНИЦЕФ предложи да има план за работа и обхват на самия документ. Също така заяви, че е удачно Стратегията да има срок до 2030г. и тя да бъде във връзка с Целите на Хилядолетието на ООН. Беше предложено наименованието на документа да се съобрази със законодателната рамка. УНИЦЕФ ще издаде нови коментари към Конвенцията на ООН. Според нея би било удачно Стратегията да се съобрази с европейските документи. Беше предложено да се сформира група на високо правителствено ниво, която да одобрява графика и документа поетапно, за да се гарантира устойчивост на процеса. Стратегията за устойчиво развитие на ЕС също би могла да се използва, както и бъдещия анализ на системата за закрила на детето в РБългария, който би следвало да е готов до края на годината.

Фондация „За нашите деца“ предложи при работата по Стратегията да се използва моделът на пътна карта за ЗСУ. Според тях срокът на документа следва да е 2030г., а срока на групата - до края на годината. Беше предложено да се използва и Европейския социален стълб, както и Стратегията Европа 2020.

УНИЦЕФ предложи разработването на Комуникационна стратегия, насочена към всички политически сили, която да гарантира успешно прилагане на новия стратегически документ.

В тази връзка Л предложи създаването на малка работна група по формулирането на тази комуникационна стратегия.

От НСОРБ наблегнаха на проблема с финансирането на новия стратегически документ. Предложиха също така да бъдат заложен конкретни приоритети, както и да има междинно обсъждане на постигнатите резултати на петата година.

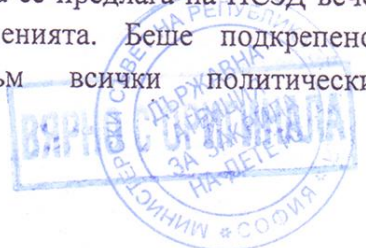
Конфедерацията за закрила правата на децата наблегна на формата на тази стратегия, връзките с останалите стратегически документи и въздействието. Беше предложено да се избере име, което да въздейства. Предложение - Детето - приоритет на държавата. Беше предложено и да се съобрази работата по документа с правата на всички уязвими групи деца.

М-Г акцентира върху необходимостта от анализ на резултатите от прилагането на предишната стратегия, както и на проблемите, свързани с него.

Л заяви, че 1 година е заложеният срок за изработване на новия стратегически документ и че в процеса на изработването би било добре да се допитаме до децата. Тя призова да мислим реално, действено и проблемно. Според нея политиките за децата съществуват, но не работят.

Конфедерацията за закрила правата на децата се интересува как ще се защитават правата на българските деца в чужбина в новия стратегически документ.

НМД призова за даване на мандат на работната група и да се предлага на НСЗД вече изработения документ, по който той да взема решенията. Беше подкрепено формулирането на Комуникационна стратегия към всички политически

сили. Акцентираща се върху финансовото изражение на Стратегията и върху детското и младежко участие в разработването на стратегията. Да има малка група, да направи проект на документа, а друга група - анализ на предходната стратегия.

Беше обсъдено и колко колко да е голяма малката работна група, като участниците се обединиха около предложението тя да се състои от 7 експерта и в нея да има балансирано участие на държава-неправителствен сектор. Беше предложено и да се проведе обществено обсъждане на документа, когато бъде изработен план-график за работа и разписана структурата на документа.

Беше решено в малката работна група да участват представители на ДАЗД, МЗ, МОН, МТСП, НМД, Конфедерацията за закрила правата на децата, Асоциация „За нашите деца“, УНИЦЕФ, както и Г. в качеството му на независим експерт.

Р. Н. подчерта, че ще бъдат набрани документи от различни източници за анализ.

Л. предложи да бъде създаден един общ мейл на работните групи, по който да се осъществява работата по документа. Като дата за заседание на малката работна група беше определен 18 юли.

Л. закри заседанието.

ОСНОВНИ ЦЕЛЕВИ ГРУПИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА КОНСУЛТАЦИИ ПО НОВИЯ СТРАТЕГИЧЕСКИ
ДОКУМЕНТ

1. КОНСУЛТАТИВНИ И КООРДИНАЦИОННИ ОРГАНИ КЪМ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ДАЗД –
Националния съвет за закрила на детето и Консултативния съвет
2. ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ – МФ, Министерства, агенции, които не участват към
консултативните и координационни органи на председателя – МРРБ, Министерство на
икономиката, Агенция по заетостта, Изпълнителна агенция за малките и средни
предприятия, Държавна агенция за електронно управление, Агенция за българите в
чужбина и т.н.
3. МЕДИИ – обществени, частни, журналистически обединения, регионални,
4. ИНТЕРНЕТ- МЕДИИ – инфлуенсъри, блогове, влогове и др.
5. НПО - родителски организации, организации за защита правата на децата, синдикати,
професионални обединения
6. УНИВЕРСИТЕТИ И ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ИНСТИТУТИ, БАН, изследователски центрове
7. ДЕТСКИ И МЛАДЕЖКИ ОБЕДИНЕНИЯ И ОРГАНИЗАЦИИ
8. НАРОДНО СЪБРАНИЕ, КОМИСИИ, ПОЛИТИЧЕСКИ ГРУПИ

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО
ЗАСЕДАНИЕ НА РАБОТНАТА ГРУПА ЗА ИЗГОТВЯНЕТО НА НОВ
СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТ

24 юли 2018 г. зала Малка зала Партер, Министерство на труда и социалната политика

Участват:

Е	Л	ДАЗД
Р	Н	ДППДСРК, ДАЗД
И	Х	ПСПП, ДАЗД
М	А	ПСПП
М	Г	Фондация АСИСТ
Е	Н	НМД
С	Д	НМД
Д	К	МТСП
Е	А	УНИЦЕФ
Е	В	МОН
М	Г	УНИЦЕФ, МТСП
А	Г	изследовател
Н	Г	изследовател

Г представя преди участниците в работната група изследване за европейските ценности, проведено от екип от Нов Български Университет. В него са включени различни показатели, характеризиращи отношението на респондентите към различни сфери на обществения живот. Един от показателите е отношението на хората към брака. Според Г то е крайно неясно-той най-често се вижда като женитба, което по същество не е така. От друга страна стои отношението към развода-според отговарящите той е донякъде приемлив, което показва еластичност на брачния съюз. Друг важен въпрос, който е поставен в изследването, е въпросът за качествата, които следва да се възпитават у децата от страна на семейството. На първите места са трудолюбие и чувството за отговорност. В сравнение с 2008г. значително се е влошило отношението към спестовността-това би могло да се обясни с появата на феномена на бързите кредити. Друга обезпокоителна тенденция е драстичното

намаляване на позитивното отношение към алтруизма, като някои от интервюираните дори не познават значението на думата. От изследването става ясно, че доверието на българското общество към хора от друга националност е силно разколебано, което говори за нарастване на изолационистките нагласи в него. Отношението на обществото към ЕС в сравнение с 2008г. се запазва на същото ниво. Важна тенденция, която личи от изследването, е изнасянето на семейството като свръхценност. Тази затвореност на семейната единица го превръща в сериозна зона на конфликт между неговите членове. Това обяснява и все по-зачестилите случаи на домашно насилие. От изследването става ясно, че в момента единствено в ромските семейства се запазва патриархалния модел.

След завършването на изказването на Г. С. Д., Г. и Е. Н. зададоха въпроси относно значимостта на това изследване за написването на новия стратегически документ и формирането на модел за детето в българското общество. Според Г. включването на семейството като елемент в новия документ за детето е неуместно, поради превръщането на семейството в зона на конфликт. Също така, според него, и намесата на държавата би влошила условията за развитие на детето. В новия стратегически документ би могла да се изведе като приоритет защитата на всяко дете. Според Г. детето не е ценност в българското общество. Според него не можем да твърдим, че всяко дете ще получи еднаква закрила.

Н. Г. представи изследването „Гласът на детето“, което е разработено през 2017г. от екип специалисти по задание на УНИЦЕФ. Предизвикателствата, които стоят пред това изследване са малкия брой респонденти- 585, което не го прави представително. Резултатите от това изследване потвърждават изследването на Г. 81% от децата се чувстват по-скоро щастливи. Усещането за щастие идва от общуването им с приятели, семейство (най-голямо увеличение в сравнение с изследването от 2001г-30 пункта). Училището като фактор за щастие заема едва четвърто място след игрите навън. Посещението на училище става по две причини-вътрешна убеденост за нуждата от бъдеща реализация в живота и принуда от страна на възрастните. Като цяло в училище децата се чувстват комфортно и са в добри отношения с учителите и съучениците си. Те са активни, училищната среда е по-различна-тя е диалогична. В семейството си децата са в добри отношения с родителите и близките си. В изследването е подчертана водещата роля на майката, като доверието към бащата спада. Родителите като цяло са запознати най-добре със здравословните проблеми на детето, но не и с неговите сексуални отношения и употребата на психоактивни вещества. Проблемът с насилието в семейството е важен-децата съобщават за него, но основно в емоционалния му аспект - 56% от децата съобщават за емоционално насилие в семейството. Физическото насилие е рядкост. Изследването на социалния интегритет заема важно място-с него се идентифицира начина на прекарване на свободното време при децата-едва 28% от запитаните заявяват, че участват в организирани групи по интереси, като основно място сред тях заема заниманието със спорт. Според децата обществото проявява по-голяма чувствителност към деца с различен социален статус-бедни и социално слаби, но не и

ВЪНШНА ДЪРЖАВНА
ЗАЩИТА
НА ДЕТЕТА

към деца с увреждания. Най-безопасно се чувстват децата от селата и малките населени места. От запитаните само 24% са запознати със своите права. Основните три приоритета, които децата поставят пред бъдещото развитие на страната са- работа за всички, да няма насилие и страната да бъде мирна. Над половината от запитаните-57% биха искали да живеят в България като пораснат.

След направената пауза Ел Нк от НМД представи изработения Рамков документ за процеса на изработване на Национална стратегия за детето, който включва в себе си принципите, на които следва да се опира бъдещия стратегически документ, график за процеса на изработването му и заинтересованите страни, които следва да бъдат ангажирани в този процес. Ел А заяви, че новият стратегически документ следва да обхваща по-дълъг период от време, за да може да бъде визионерски. Д К изтъкна, че МТСП също подкрепя по-дългия период на документа. Р Н подчерта, че в процеса на изработването на документа следва да се съобразим с всички международни документи, по които страната ни има ангажименти. Е В от МОН заяви, че следва да се извърши цялостен анализ на съществуващите в момента стратегически документи, преди да се пристъпи към изготвянето на новия. А призова да се изработи един базисен документ, съдържащ ангажиментите и очакванията на държавата от новата стратегия за детето. Тя също така предложи да се създадат фокус групи, включващи представители на различни институции, за обсъждане на приоритетите, които следва да се включат в новия стратегически документ. В предложи националния статистически институт да предостави данни, които да бъдат използвани за изработване на стратегическия документ. Н предложи да се извърши деск ризърч на съществуващите документи, с който да се изведат слабостите и постигнатите резултати след тяхното прилагане. Г предложи да се стъпи на Стратегията за детето 2008-2018 при изработването на новия стратегически документ, както и да се изработи техническо задание за деск ризърча. Л изтъкна, че при изработването на новия документ следва да се питат и децата, както и всички заинтересовани страни. За целта може да бъде организирана национална кръгла маса в края на месец септември в Пловдив, на която да се съгласуват позициите по новия стратегически документ. За по-добрата информираност на обществото би било добре да се изработи комуникационна стратегия за новия стратегически документ.

Л закри заседанието.

Дневен ред
за заседанието на малката експертна група за изготвяне на новия стратегически
документ

10.00 ч. зала 5 на МТСП

1. Откриване на заседанието от Е. Л. и представяне на резултатите от проведена среща с академичната общност на 13 юли 2018 г.
2. Организация на работата и конкретните задачи на работната група.
3. Обсъждане на график за изготвянето на новия стратегически документ.
4. Други /организационни въпроси, насрочване на следващо заседание на работната група/

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

Протокол от проведено заседание на междуведомствената работна група за изготвянето на новата стратегия за детето – 26.10.2018 г., зала „Пресцентър“, МТСП

В заседанието участваха членове на работната група и други представители на държавни институции и неправителствени организации /съгласно приложения списък/.

Заседанието беше организирано във формат малки работни групи, като цялостното му провеждане се модерираше от И. Т. от Форум „Гражданско участие“.

Заседанието беше открито от Е. Л., която представи целта на заседанието, като посочи, че във фокуса на работата ще бъде определянето на визията, стратегическите цели и сферите на въздействие на новата стратегия. Л. отбеляза, че е особено важно детето да се разглежда в контекста на семейната среда, макар, че връзката дете-родители /семейство/ в съвременното общество може да се възприема по различен начин, предвид, че няма общо понятие за семейство. Независимо от различната конфигурация на съвременното семейство е важно, когато се мисли за детето, да се мисли същевременно и за родителите. Л. отбеляза също така, че при изготвянето на новата стратегия разсъжденията също трябва да бъдат в посока какви искаме да бъдат бъдещи поколения деца, като изхождаме от позицията за позитивните примери, които е важно да бъдат следвани. Също така е от значение новата стратегия да отразява българските ценности и добродетели, на които искаме да възпитаваме децата. Фокусът на разсъждение следва да бъде за подкрепа основана на жизнения цикъл от „зачатието до 18 г.“. Л. посочи, че е важно как ще се определят тематичните области, като бъдат отчетени новите предизвикателства, като напр. климатичните промени, уменията на бъдещето, които децата трябва да притежават. Л. посочи, че от консултативните срещи е очертан като важен въпрос чрез какви механизми ще се създаде баланс между услугите на територията на страната, въз основа на наблюденията, че децата от различните региони имат различни шансове. Л. обърна внимание, че в хода на днешното заседание трябва да се обсъждат целите на бъдещия документ, как те да се обвържат през призмата на това какво ще вълнува младите хора в бъдеще. Днешните деца са както в реалния, така и във виртуалния свят.

Преди началото на работата по групи И. Т. даде думата на Г. за кратко изказване във връзка с основните изводи на Последваща оценка на въздействието на Националната стратегия за детето (2008-2018). Документът беше изпратен на работната група в предварителен порядък. Г. постави основата за дискусия, като насочи вниманието към основния въпрос – до каква степен държавата може да се намесва в личния живот на гражданите си. Важно е да се отбележи границата между публично и частно – така, че държавата да не си присвоява функции на семейството и обратно. Освен това е важно да се има предвид, че когато се говори за детето, представите са различни. Един е профилът и нуждите на 3-годишното дете, друг на юношата. Основният въпрос е как да се обединят усилията на държавата и гражданското общество, така че на всеки етап от своето развитие детето да се чувства подкрепено. На база на действащата стратегия са идентифицирани типични рискове

ВЯРНО С КОПИЯЛА

/20/, в които всяко дете може да попадне. Затова е важно да се идентифицират във всяка ситуация в ежедневието кои са конкретните лица и институции, които са най-близо до него и във взаимодействие да могат да го подкрепят. По отношение на стратегията, когато се мисли за детето следва да се говори за следващото поколение бъдещи граждани, за това какви умения трябва да притежават. Г. формулира сл. стратегическа цел: „Създаване на обществени отношения, които могат да гарантират най-добрия интерес на детето.“, като посочи, че най-добрият интерес предполага оценка във всеки конкретен момент. Към тази стратегическа цел Г. формулира две под цели, като посочи, че действащата стратегия има 10 оперативни цели и се отнася за фрагментирани групи деца, условно разделени на „деца в риск“ и „деца с особени заложи“. Двете подцели се отнасят към „права на детето“ и „осигуряване на неговото благосъстояние.“ С други думи казано, е важно да се отговори на въпроса как се гарантират правата на детето и как се постига неговото благосъстояние. Целта, насочена към благосъстоянието е обвързана с риска от бедност и не трябва да се обвързва само с нивото на доходите. Благосъстоянието се свързва с качеството на живот и и житейските шансове за развитие на детето /напр. дали детето, което учи в сегрегирано училище има същите шансове, като своите връстници/. Тъй като целеполагането се основава на дървесна структура след общата цел и двете следващи, Г. откри 3 интегрирани подцели:

- Информационна свързаност – с цел избягване на събирането многократно на една и съща информация, която не се обменя между институциите. Създаването на информационна свързаност и среда е общо предизвикателство пред доброто управление. Не може да се управляват процесите, ако не се разполага с достатъчно информация, която институциите да обменят. Важно е да се знае във всеки етап от развитието на детето с каква информация се разполага и кой отговаря за нея.
- Институционално взаимодействие – Институциите трябва да подобрят координацията помежду си във всекидневната си дейност.
- Адекватна кадрова политика – важен е процесът на формиране на професионалистите, на които може да разчита всяко дете.

Заседанието продължи в работа в групи. Отделните групи формулираха определения за визия, стратегически цели и сфери на въздействие:

✓ Предложения за визия на стратегическия документ:

- Всяко дете да се развива в здравословна сигурна и подкрепяща среда, която гарантира неговата идентичност, права и достоен живот.
- Ключови елементи на визията - Щастие, благосъстояние и пълноценен живот.
- Развитие на обществени отношения, при които всяко дете развива своя потенциал и които гарантират неговото благосъстояние и човешки права.
- Създадени условия и възможности за развитие на всяко дете в България в среда, която гарантира неговите права и благосъстояние и подкрепя на родителите и семейството.
- Повишаване на качеството на живот и на здравословна и безопасна подкрепяща среда, които да гарантират, че всяко дете в България може да

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

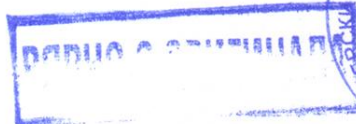

живее достоен живот и да развие своя потенциал и идентичност при спазване на неговите човешки права.

- Създаване на условия за ефективен достъп на децата до правосъдие и защита от насилие, експлоатация и други вредни дейности.

Предложения за цели от работните групи:

- Да се осигури интегриран подход и взаимодействие между отговорните институции, гражданско общество, бизнес, местна власт, за гарантиране на най-добрият интерес на детето и подкрепа на родителите.
- Интегриран подход във всички политики, системи и услуги за детето и семейство.
- Създаване на интеграционни политики за необходимите умения и компетентност за всяка възраст на детето.
- Политики, които гарантират всички права на всички деца в България.
- Осигуряване на условия за гарантиране и реализиране правата на всяко дете.
- Работеща съвременна система на детското правосъдие за всички деца в контакт и конфликт със закона.
- Осъществяване на реформа в областта на правосъдието за деца и създаване на система за детско правосъдие, ориентирана към правата на децата.
- Намаляване на неравенствата в: здравеопазване, образование, сигурност, информация, участие.
- Равен достъп до качествено здравеопазване за всички деца и подкрепа за майчиното и детско здраве и пренатална грижа. Фокус върху психичното здраве на децата.
- Оценка на уменията и компетенциите на всички деца в България.
- Намаляване на риска от бедно за всички деца.
- Гарантиране на социалното включване и достъп до качествени грижи и подкрепа за всички деца от уязвими групи и превенция на риска.
- Безопасна среда и гарантиран достъп до отдых, игра, спорт и култура.
- Подобряване на административните услуги, които осе предоставят на деца.
- Политик за стимулиране на родителите за повишаване на родителския капацитет.
- Подкрепени родителски грижи.
- Политики и услуги, насочени към интегрирана подкрепа на детето и семейството.
- Гаранция за ефективно управление на информацията. Всички политики и програми за деца и подкрепа на родители са основани на данни и доказателства.
- Насърчаване и развитие на подкрепяща среда: родители, ясли, детски градини, училища, институции.
- Осигуряване на условия за развитие на детето в здравословна, сигурна и подкрепяща среда.
- Осигуряване на подкрепяща среда, която дава възможност за развиване на потенциала на всяко дете.

- Подкрепяща медицина, медицински технологии, медицинска етика (трансплантации);
- Подпомагане на семейството в кризисни ситуации, родителско отчуждение;
- Семейна среда и алтернативни грижи;
- Социална сфера, пазар на труда;
- Стандарт на живот (пари);
- Миграции и движение на населението;
- Мултикултурализъм и миграция: приобщаващо образование, осигуряване на ефективен достъп до алтернативни грижи за всички деца, в т.ч. непридружените;
- Дигитална среда и нови форми на комуникация (рискове и позитиви);
- Детско участие; Автентично детско участие във вземането на решения по въпроси за детето;
- Недискриминация, мултикултурализъм, превенция на езика на омразата и радикализацията;
- Мобилност, мултикултурализъм и миграция;
- Недискриминация, толерантност и приемане;
- Отдых и свободно време;
- Устойчиво развитие – климат, екология, използване на ресурсите; Околна среда; Екология: създаване на образователни програми за екология и социално отговорно поведение; Формиране на нагласи и развитие на умения за опазване на околната среда.

Следващият етап беше определянето на ключови институции/ партньори/, участващи в изпълнението на стратегията. Идентифицираха се онези групи хора, организации и институции, които имат ключова роля в детското развитие и в реализацията на стратегията:

Групите посочиха следните институции и партньори:

- Всички министерства (с фокус Министерство на финансите) и агенции, училища, болници, ОЗД, детски градини, детски ясли, социални услуги; НСИ, общини; гражданско общество, медии (вкл. нови), родители, деца, академични среди, дарители, донори, международни организации;
- Европейски съюз, Съвет на Европа;
- Система за правата на детето;
- Образование – МОН, училища;
- Съдебна система – граждански права, обучение;
- МВР;
- Културни институции и спортни клубове;
- Комисия за защита от дискриминация, Омбудсман;
- Народно събрание;
- Политически партии;
- Семейство, родители;
- Местни общности и институции около детето;
- Бизнес;
- Работодатели / специално: IT сектор/;

ВЯРНО С ОРГИНАЛА

- Университети ;
- Публични личности, лидери на мнение;
- Think tank, социологически агенции, изследователски институти;
- Религиозни общности.

Коментари след приключване на работата по групи:

Г₁ – при формулирането на целите и сферите на въздействие се смесват сектори, тематични качества и права на детето. Затова е важно да се избере подходът. Ако стратегията се разпише през правата, могат да се изведат сферите на въздействие. Подходът може да се основава на смесването на сфери на въздействие или само на права на децата. Г₂ отбеляза, че е важно да се формират компетентности за отстояването на права в мултикултурна среда, като постави акцент на необходимостта от формиране на хибридни компетентности. Новата стратегия за детето може да бъде разглеждана и като шанс и като риск. Шансът се определя като възможност останалите стратегически документи, които изтичат през 2020 г. да се съобразят с основния стратегически документ в областта на правата на децата. Рискът се определя от това, че ако новата стратегия не бъде взета предвид при разработването на секторните стратегии за бъдещи периоди, заложеното в нея да остане неизпълнено.

Б – Предложеният подход за разработване на стратегията е сферите на въздействие да се наложат на матрицата, основана на жизнения цикъл.

Е. Н – НМД изрази притеснения, че разработването на стратегията, основано на жизнения цикъл може да бъде с неясен резултат, предвид, че този подход не е широко разпространен.

К Л – „Бащи за отговорно родителство“ – Националната стратегия за детето следва да доразвива секторните стратегии, защото тези стратегии имат специфични цели /напр. демографската стратегия може да има допълващ характер с цели, които засягат конкретно децата, въз основа на общата визия, зададена в Националната стратегия за детето./

В К – Фондация „За нашите деца“ – Националната стратегия за детето трябва да бъде визионерски документ, който посочва за следващите 10 години определен брой цели, които държавата си поставя да изпълни, така че независимо от променящата се политическа обстановка тези цели да се следват. Оперативните цели, мерки и дейности да останат на следващите нива на изпълнение на документа – секторни стратегии, планове, програми.

Протокол от проведена консултация

Днес, 02.08.2018 г., се проведе консултация за създаването на новата национална стратегия за детето (НСД).

В срещата участваха:

- Е. Л. ДАЗД;
- Ц. Б. Асоциация „Родители“;
- Я. А. Асоциация „Родители“.

Председателят на Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) запозна А. Д. с дейността на двете работни групи за създаване на нов стратегически документ за детето.

Л. обясни, че се обсъжда новата НСД да бъде до 2030 г., както предлага УНИЦЕФ. Тя допълни, че се предвижда Стратегията да бъде приета от НС през март 2019 г., както и да има четири 3-годишни планове за изпълнението ѝ. В момента се извършват анализи на досегашния документ от ДАЗД, УНИЦЕФ и на политиките за детето от МС. По време на срещите на работните групи е постигнато споразумение всяко министерство да предостави свой анализ на политиките за деца и са разписани предложения за основни тематични области: ранно детско развитие, подкрепа на семейната среда и благосъстоянието на детето, здраве и физическо развитие, образование и социално-културно развитие, сигурна среда. Детското участие ще се вплете в останалите тематични области, а достъпът до правосъдие - в „сигурна среда“.

Планира се да се проведе допитване до децата относно съдържанието на Стратегията, по подобие на подготовката на ирландската стратегия. Чрез анкетата са успели да разберат исканията на децата. Към момента са разработени 6 въпроса, които се консултират с Х. А. и А. Г.

Ще се работи пряко и с обществените съвети в училищата чрез фокус-групи и дискусии.

Ц. Б. заяви, че поставените основи са изключително ценни. Добре е, че е обърнато внимание на всички родители и деца. Може да се помисли как семейството да бъде подкрепено в различните етапи от развитието на детето: раждане, тръгване на ясла/детска градина/училище, тийнейджърство. Ще е добре да се заложи и създаването на Национална педиатрична болница, в която да бъдат обединени всички ресурси за подкрепа на детето и семейството.

Асоциация „Родители“ декларира, че ще помислят как въпросите към децата да бъдат разпространени. Тя предложи да се зададат тези въпроси и към родителите.

Я. А. покани ДАЗД да помогне в реализирането на кампанията „Back to school“, като съдейства за контакт с влогъри, които да запишат клипове за началото на учебната година. Л. предложи членовете на Съвета на децата да направят такива клипчета за връстниците си.

Съставил: Ц. Б. А. Г.

Д. П. П. Д. С. Р. К.

Протокол от проведена консултация

Днес, 02.08.2018 г., се проведе консултация за създаването на новата национална стратегия за детето (НСД).

В срещата участваха:

- Е. Л. – ДАЗД;
- А. Д. – Фондация „Сийдър“.

Председателят на Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) запозна А. Д. с дейността на двете работни групи за създаване на нов стратегически документ за детето.

Л. обясни, че се обсъжда новата НСД да бъде до 2030 г., както предлага УНИЦЕФ. Тя допълни, че се предвижда Стратегията да бъде приета от НС през март 2019 г., както и да има четири 3-годишни планове за изпълнението ѝ. В момента се извършват анализи на досегашния документ от ДАЗД, УНИЦЕФ и на политиките за детето от МС. По време на срещите на работните групи е постигнато споразумение всяко министерство да предостави свой анализ на политиките за деца и са разписани предложения за основни тематични области: ранно детско развитие, подкрепа на семейната среда и благосъстоянието на детето, здраве и физическо развитие, образование и социално-културно развитие, сигурна среда. Детското участие ще се вплете в останалите тематични области, а достъпът до правосъдие - в „сигурна среда“.

Планира се да се проведе допитване до децата относно съдържанието на Стратегията.

Л. сподели, че ДАЗД ще направи последващ анализ на политиките с конкретно въздействие върху детето. Финансирането ще бъде по проект по ОПРЧР.

Според Д., когато съществува НСД с интегриран подход, ще има възможност за извършване на по-добър преглед на политиките за деца.

Съставил: Ц. Г. – Д ППДСРК

Протокол от проведена консултация

Днес, 23.08.2018 г., се проведе консултация относно създаването на новата Национална стратегия за детето (НСД).

В срещата участваха:

- Е. Л. - 1
- Ю. П. -

ДАЗД;

Синдикат „Образование“ към КТ

„Подкрепа“;

- Н. Н.

- Съюза на работодателите в системата на народната

просвета в България;

- А. А.

- Сдружението на директорите в системата на образованието

в Република България.

Председателят на Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) запозна тримата участници с дейността по създаване на новия стратегически документ за детето.

Л. обясни, че се обсъжда новата НСД да бъде до 2030 г., за да бъде обвързана с Целите на хилядолетието според предложението на УНИЦЕФ. Тя допълни, че се предвижда Стратегията да бъде приета от НС през март 2019 г., както и да има четири 3-годишни планове за изпълнението ѝ. В момента се извършват анализи на досегашния документ от ДАЗД, УНИЦЕФ и на политиките за детето от МС. По време на срещите на работните групи е постигнато споразумение всяко министерство да предостави свой анализ на политиките за деца и са разписани предложения за основни тематични области: ранно детско развитие, подкрепа на семейната среда и благосъстоянието на детето, здраве и физическо развитие, образование и социално-културно развитие, сигурна среда. Детското участие ще се вplete в останалите тематични области, а достъпът до правосъдие - в „сигурна среда“.

Участниците в срещата се обединиха около мнението, че бъдещият стратегически документ ще бъде изключително значим за бъдещото поколение и в изпълнението му трябва да са въввлечени както институциите, така и учителите, родителите и децата.

В контекста на изпълнението на Националната програма за закрила на детето за 2018 г., ще бъде реализирана национална информационна кампания „Живот без насилие за всички деца“, съобщи председателят на ДАЗД. Като част от нея в началото на учебната 2018/2019 г. ще бъде отправено обръщение към всички деца в детските градини и училищата, да се включат в кампанията за ненасилие. Предвижда се да се направи въвеждащ урок в часа на класа относно насилието в училище. Л. сподели, че при провежданите проверки в ДЦДМУ е забелязала, че там има разработени правила какво е неприемливо поведение. Затова ще се направи предложение до всички групи в детските градини и паралелки в училищата да разработят свои правила и да ги изпратят на специален сайт на ДАЗД.

Синдикалните и работодателските организации заявиха подкрепата си за реализирането на кампанията. Затова ще бъде подписано и споразумение с всяко от организациите. В изпълнението на инициативите в нея ще бъдат включени националният детски консултативен орган – Съвета на децата, съществуващите ученически съвети и обществени съвети в училищата.

Обсъдена беше и работата на националната информационна система, която да съдържа данни от всички органи за закрила на детето. Л разказа за подобна платформа, разработена в Чили, като част от политиката, с която е постигнато преодоляване на демографската криза в южноамериканската страна.

Съставил: Ц

Г

-

ПДСРК

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

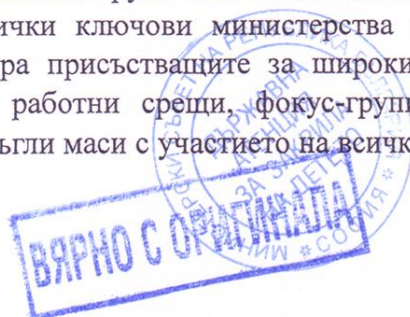
**Информация за проведената Националната консултативна среща,
посветена на изработването на новия стратегически документ за детето на 1
октомври 2018 г, в гр. Пловдив.**

На 1 октомври 2018 г., в гр. Пловдив, се проведе Националната консултативна среща, организирана от Държавната агенция за закрила на детето, съвместно с Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“. Събитието беше открито от С: А: –
в 44-то Народно събрание, З: Кс Пловдивския
университет „Паисий Хилендарски“ и Д: М – УНИЦЕФ за
България.

Форумът събра над 150 широк кръг представители на: държавни институции, университетите, синдикалните и работодателските организации, неправителствени и родителски организации, академичните среди, експерти, директори на детски градини и училища, ангажирани с политиките за децата, както и децата, представени от членовете на Съвета на децата. Те споделиха своите идеи и мнения за създаването на Национална стратегия в три тематични панели на форума: „Приоритетите на децата и Националната стратегия за детето“, „Свободно време, здраве и благополучие на децата“ и „Образование и сигурна среда за детското развитие“.

В началото на форума своето мнение, изрази представители на Съвета на децата, като поискаха от възрастните създаването на „зелени болници“, „сигурна и безопасна среда“, „образование, което подготвя децата за бъдещето и възпитава на морални ценности“, осигуряване на възможности за развитие на талантите на момчетата и момичетата от малките населени места. Те бяха претворени от младите хора в арт-инсталации, които привлякоха вниманието на възрастните в срещата. При представянето на арт-инсталациите, децата подчертаха, че понятието „безопасна и сигурна среда“ те отнасят към семейната, приятелската, училищната и дигиталната среда. Изтъкнаха важността на семейните връзки за формирането на ценностите, като посочиха, че за тях голямо значение има приятелската среда. Тя създава модели за подражание. Семейната среда се асоциира от децата с грижа, защита, сигурност и приятелство. Темата за здравето децата разглеждат в няколко аспекта: от една страна, чрез възможността за получаване на качествени здравни грижи в по-приветливи лечебни заведения, от друга страна, здравето се свързва с психическото, физическото и социалното здраве и здравословния начин на живот. Децата обърнаха внимание на важността на здравословното хранене, което възприемат като бъдеща инвестиция в себе си.

Ел Л подчерта сложността на процеса по изработване на Новия стратегически документ за периода 2019-2030 година, свързан с неговата важна цел – изграждането на следващото поколение български граждани. Тя очерта организацията на работата по изработване на рамков документ за новата стратегия, като представи хронологията на работата на специално създадената работна група към Националния съвет за закрила на детето, с представители на всички ключови министерства и неправителствени организации. Л информира присъстващите за широкия консултативен процес, организиран чрез тематични работни срещи, фокус-групи, допитвания, обществени обсъждания и консултации, кръгли маси с участието на всички

заинтересовани страни – институции, международни организации, професионалисти от системата за закрила на детето, образователни институции и организации в системата на образованието, неправителствени организации, доставчици на социални услуги, синдикални и професионални организации, родителски организации, обществени съвети към детски градини и училища, академична общност, законодателна и съдебна власт, регионални и местни власти. Основната цел на новата националната стратегия на детето е да е насочена към осигуряване на равен достъп до подкрепа, щастливо детство и бъдеще за всяко дете в България. Подчертани бяха подходи при работата по новата стратегия, че детето е носител на права, а не пасивен обект на въздействие от страна на възрастните и необходимостта от подкрепа на родителите и прилагане на семейно-ориентиран подход, основани на основните принципи:

- ✓ недопускане на дискриминация;
- ✓ най-добър интерес на детето;
- ✓ право на живот, оцеляване и развитие;
- ✓ правото на детето да бъде чуто и неговото мнение да бъде взето предвид.

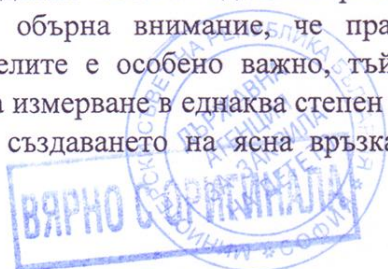
Беше представен тематичният обхват, основан на жизнения цикъл на детето с акцент на ранното детско развитие:

- ✓ Здраве и здравословен начин на живот;
- ✓ Семейна среда и алтернативни грижи;
- ✓ Образование;
- ✓ Сигурна и безопасна среда, превенция на насилието, детско правосъдие;
- ✓ Отдых и свободно време/детско всекидневие.

При представянето Ел (Л) подчерта, че новият стратегически документ трябва да провокира децата да бъдат активни граждани – като формира тяхното мислене, така че те успешно да се справят с живота и да бъдат проактивни.

А Г представи анализ на изпълнението на Националната стратегия за детето 2008-2018 година, който показва, че е необходимо актуализиране на нормативната уредба, междуинституционално взаимодействие, устойчивост на развитието на човешките ресурси при реализиране на планираните политики, които да покажат устойчивост на постигнатите резултати. При представянето на презентацията

Г ; подчерта, че за да се постигне по-високо равнище на взаимодействие е нужно да има по-добра информационна свързаност, така ще се избегне събирането многократно на една и съща информация, която не се обменя между институциите. Създаването на информационна свързаност и среда е общо предизвикателство пред доброто управление. Институциите събират различна по вид информация, която не обменят помежду си. Националната стратегия за детето 2008 – 2018 г. има подчертано хоризонтален характер, като многомерен стратегически документ, който има за цел да осигури институционалната координация и повишена степен на синхронизация в дейността на отделните институции, както и по отношение на други стратегически документи и програми. Затова при изготвянето на новата стратегия основна цел трябва да бъде създаването на координираност с останалите стратегически документи. Това може да бъде постигнато, като бъдат пренесени отделни части от единия стратегически документ в другия и обратно. Г: обърна внимание, че правилното определяне на индикаторите за постигане на целите е особено важно, тъй като в действащата стратегия индикатори не подлежат на измерване в еднаква степен предвид тяхната разнородност. Трябва да се съблюдава създаването на ясна връзка между

конкретните индикатори, оперативните цели, дейности и мерки при следващия стратегически документ. Определени индикатори от действащата стратегия следва да се предефинират, ако залегнат в следващата, както и да се формулират съвсем нови. По аналогичен начин стои въпросът с определянето на приоритетите на новата стратегия.

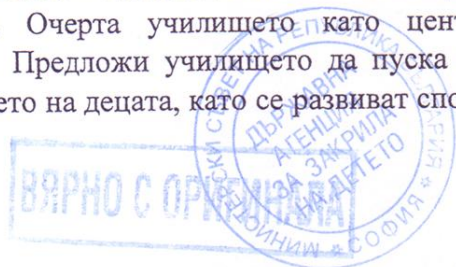
Д. з даде пример с процеса на деинституционализация, който не е заложен като приоритет в действащата стратегия, но е изпълняван като приоритетна политика и може да бъде отчетен значителен напредък. Като предизвикателство пред институциите той подчерта необходимостта от координация на секторните политики, свързаност с другите тематични стратегии за деца, включително и за младежта, както и подчерта, че годишните национални програми да очертават конкретни резултати.

Ц очерта две предизвикателства пред новия стратегически документ, а именно да бъдат обхванати децата, които ще бъдат родени в периода на Стратегията, както и принципа за най-добрия интерес да се осъществи на практика.

В рамките на събитието М В. очерта новите предизвикателствата при работа на специалистите с децата от така наречените поколения „z“ и „алфа“. Той очерта трудностите за работа на специалистите със съвременните деца а именно: дисциплината, слаба заинтересованост, ниска училищна успеваемост, трудностите в комуникации. Той подчерта какво не дават технологиите на децата: социална култура, емоционална интелигентност, контрол на амбициите и реалистични оценки.

Р. С от ПУ предложи новата стратегия да има слоган: „В интерес на всяко дете“. Той подчерта ролята на родителите на децата като движеща сила за възпитанието на децата, както и важността на първото ниво на развитие на детето до 7 г. възраст. Съществен проблем при изготвянето на стратегически документи е формулирането на понятията. Свободното време като понятие е субективно преживяване и се концептуализира през активностите, които са два вида: структурирани и неструктурирани. Структурираните активности се извършват под контрола на възрастен и са ориентирани към развитието на способностите, докато към втория вид се причисляват дейности, които се свързват с търсенето на наслада от извършването им, без контрол от възрастните и не водят до постигане на конкретни резултати, т.е. те са деструктивни. Той разясни, че има два типа деца – академични и щастливи деца, като разликата между тях е начина, по който е организирано тяхното свободно време, което се определя от двата вида активности : структурирани и неструктурирани. Като цяло, свободното време е неизползван ресурс и трябва да бъде организирано, разписано и изпълнено с различни по вид активности за децата.

Той призова възрастните по-добре да организират местата и пространствата, както и възможности за реализиране на свободното време на децата – развиващи активности, за да се реализират гражданското и социалното образование. предложи Министерството на културата и общините да бъдат по активни по отношение на предложения за активности на децата в свободното им време, а учителите и родителите да работят за развитие на силните страни на детето – концепция на силните страни, за да се конкретизира пълноценно развитие. Очерта училището като център за организация на свободното време на децата. предложи училището да пуска анкети преди всяка учебна година, за да се чуе мнението на децата, като се развиват спортните

бази, да се организират възможности за танци, музика и култура. По отношение на родителите, той предложи да има конкретна политика за обучение на родителите, като се привиди за всички родители да се включват задължително в родителския курс, да има по-ясни отношения между училището и родителите. Подчерта, че благополучието на детето е свързано с развитието на силните страни на детето. Не трябва да се възприема единствено училищната среда, като фактор за неговото формиране, а да се отдаде внимание на семейната среда и родителите, като основна движеща сила за неговото пълноценно личностно развитие.

Я Т: , Синдиката на българските учители, предложи в планираните мерки в бъдещата национална стратегия за детето да се създадат предпоставки за по-хуманно образование, възпитание, култура, както и да се заложат правила за междупоколенческо общуване.

Документът да зададе посоката на подходящата грижа, която всички възрастни - родители и професионалисти, трябва да полагат за развиване на потенциала на всяко дете. Това бе мнението и на Ю. П. , на Синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“, Н. Ч. – Съюз на работодателите в системата на народната просвета в България и В. К. на РУО София-град.

Като панелисти и презентатори в срещата се включиха С. от СУ“Св. Климент Охридски“, Р. С. – ПУ „Паисий Хилендарски“, М. Г. – фондация „Световен образователен форум България“, Е. В. – Министерство на образованието и науката, психолозите И. И. М. В. в.

В системата sli.do на платформата на консултативната среща участниците имаха възможност да изразяват мнения, коментари и да поставят въпроси, свързани с приоритетите на новата стратегия.

Постъпиха следните въпроси и коментари:

1. Има ли план как различните институции ще си взаимодействат в ежедневната практическа работа, а не само за оформянето на стратегията?

2. В Стратегията за детето до 2018 г. беше предвидено подписване и ратифициране на Конвенцията за упражняване правата на детето на Съвета на Европа. Още няма изпълнение? –

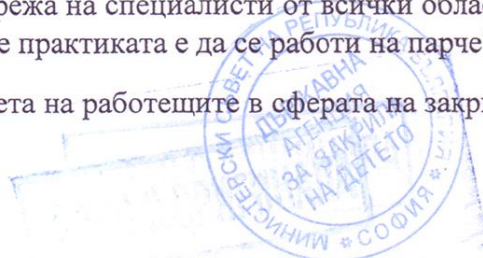
3. Как да работим за отговорно родителство? – Р. М.

4. Смятате ли, че е подходящо изграждането на специализиран детски съд, във връзка с приятелско насоченото детско правосъдие?

5. Освен Съвета на децата, има ли други канали за събиране на информация за мнението на децата, особено на тези от малките населени места?

6. Как стратегията ще осигури работа в мрежа на специалисти от всички области – здраве, образование, социални услуги – все още практиката е да се работи на парче?

7. Какъв е планът за повишаване капацитета на работещите в сферата на закрила на детето?

8. Как ще отговорим на потребностите на децата, които нямат възможност вербално да изразят мнение? Имам предвид деца с увреждания, неговорещи български и др.

9. Как да подкрепяме семейството и алтернативните услуги за по-добро качество на живот на децата?

10. Кой определя кога детето е щастливо?

11. Какво мислят членовете на Съвета на децата за приоритетните области и целите на Новата стратегия?

12. Как ще осигурим здравословна среда на децата в училище след като учебният процес след 4 клас е между 7.30 до 14.40, понякога и по-късно.

13. Как ще бъде чуто гласът на децата, които са в неблагоприятна среда – negliжирани, насилвани, лишени от достъп до образование, здравеопазване, спорт, култура? –: Рс М1

14. Стимулиране и подкрепа изграждането на повече алтернативни младежки пространства, стимулиращи смислено организирано свободно време и общуване между децата.

15. Как ще се координира подкрепата към семейството от различни социални системи, без да се накърнява достойнството на децата и родителите?

16. Да задържим децата на България в България!!! – П

17. Какво по-конкретно разбират от по-щадяща дигитална среда?

